הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תעב

(ז) אַרְבַּע כּוֹסוֹת: **יא** שמְצָוָה לַחֲזֹר אַחַר (לח) יַיִן (יז) אָדֹם (אם אֵין הַלָּבָן מְשֻׁבָּח מִמֶּנּוּ) (טור):
יב (טו) (לט) תיוֹצְאִין בְּיַיִן מְבֻשָּׁל (מ) וּבְקוֹנְדִיטוֹן: **יג** (מא) אאֲפִלּוּ (טז) עָנִי הַמִּתְפַּרְנֵס מִן הַצְּדָקָה
(מב) בימִכֹּר מַלְבּוּשׁוֹ אוֹ יְלָדָה אוֹ יַשְׁכִּיר עַצְמוֹ בִּשְׁבִיל יַיִן (מג) לְאַרְבַּע כּוֹסוֹת: **יד** (מד) גַּם הַנָּשִׁים
חַיָּבוֹת בְּאַרְבַּע כּוֹסוֹת וּבְכָל (מה) מְצוֹת הַנּוֹהֲגוֹת בְּאוֹתוֹ לַיְלָה: **טו** דתִּינוֹקוֹת שֶׁהִגִּיעוּ לְחִנּוּךְ, (מו) מְצָוָה
לִתֵּן לְכָל אֶחָד (מז) כּוֹסוֹ לְפָנָיו. הַגָּהּ: וְאֵין לִקַּח כּוֹס שֶׁפִּיו צַר כְּעֵין קְלוֹ"ג גְּלָא"ז, (מח) מִפְּנֵי שֶׁלֹּא יוּכַל
לִשְׁתּוֹת רְבִיעִית כְּאֶחָד (מהר"י ברונא). וּבְכוֹס שֶׁל בִּרְכַּת הַמָּזוֹן (מט) בְּלָאו הָכִי אֵין לוֹקְחִים אוֹתוֹ, וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן
קפ"ג סָעִיף ד' בַּהַגָּה. וְכֵן הַכּוֹס שֶׁל קִדּוּשׁ, וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן רע"א סָעִיף י' (בית יוסף): **טז** המְצָוָה לְחַלֵּק
לַתִּינוֹקוֹת קְלָיוֹת וֶאֱגוֹזִים כְּדֵי שֶׁיִּרְאוּ שְׁנוּי (נ) וְיִשְׁאֲלוּ:

(יג) לְדָחֹק עַצְמוֹ וְלִשְׁתּוֹת (לו) לְקַיֵּם מִצְוַת (לז) אַרְבַּע כּוֹסוֹת: **יא** שמְצָוָה לַחֲזֹר אַחַר (לח) יַיִן (יז) אָדֹם (אם אֵין הַלָּבָן מְשֻׁבָּח מִמֶּנּוּ) (טור):
יב (טו) (לט) תיוֹצְאִין בְּיַיִן מְבֻשָּׁל (מ) וּבְקוֹנְדִיטוֹן: **יג** (מא) אאֲפִלּוּ (טז) עָנִי הַמִּתְפַּרְנֵס מִן הַצְּדָקָה
(מב) בימִכֹּר מַלְבּוּשׁוֹ אוֹ יְלָדָה אוֹ יַשְׁכִּיר עַצְמוֹ בִּשְׁבִיל יַיִן (מג) לְאַרְבַּע כּוֹסוֹת: **יד** (מד) גַּם הַנָּשִׁים
חַיָּבוֹת בְּאַרְבַּע כּוֹסוֹת וּבְכָל (מה) מְצוֹת הַנּוֹהֲגוֹת בְּאוֹתוֹ לַיְלָה: **טו** דתִּינוֹקוֹת שֶׁהִגִּיעוּ לְחִנּוּךְ, (מו) מְצָוָה
לִתֵּן לְכָל אֶחָד (מז) כּוֹסוֹ לְפָנָיו. הַגָּהּ: וְאֵין לִקַּח כּוֹס שֶׁפִּיו צַר כְּעֵין קְלוֹ"ג גְּלָא"ז, (מח) מִפְּנֵי שֶׁלֹּא יוּכַל
לִשְׁתּוֹת רְבִיעִית כְּאֶחָד (מהר"י ברונא). וּבְכוֹס שֶׁל בִּרְכַּת הַמָּזוֹן (מט) בְּלָאו הָכִי אֵין לוֹקְחִים אוֹתוֹ, וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן
קפ"ג סָעִיף ד' בַּהַגָּה. וְכֵן הַכּוֹס שֶׁל קִדּוּשׁ, וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן רע"א סָעִיף י' (בית יוסף): **טז** המְצָוָה לְחַלֵּק
לַתִּינוֹקוֹת קְלָיוֹת וֶאֱגוֹזִים כְּדֵי שֶׁיִּרְאוּ שְׁנוּי (נ) וְיִשְׁאֲלוּ:

(יד) וְצָרִיךְ לִשְׁתּוֹת הַשְּׁעוּר (יג) (לד) שֶׁלֹּא בְּהֶפְסֵק גָּדוֹל בֵּינְתַיִם) (בית יוסף (ד"ה כמנ הרוקח) בשם רוקח (סי' רפנ)): **יי** רמִי
שֶׁאֵינוֹ שׁוֹתֶה יַיִן (לה) מִפְּנֵי שֶׁמַּזִּיקוֹ אוֹ שׁוֹנְאוֹ, צָרִיךְ (יג) לְדָחֹק עַצְמוֹ וְלִשְׁתּוֹת (לו) לְקַיֵּם מִצְוַת

בֵּאֵר הֵיטֵב

וּבְמִדְיָנוֹת שֶׁהַיַּיִן בְּיֹקֶר יְהֵא כָּל אָדָם לִקַּח כּוֹס מְרֻבִּיעִית וְיִשְׁתֶּה כֻּלּוֹ, אוֹ רֻבּוֹ בְּדֵי עֲבָבוֹ. וְעַיֵּן חק יַעֲקֹב (סק"כ), וְעַיֵּן ט"ז סִימָן ק"צ סָעִיף קָטָן ג' וּבְסִימָן (תפ"ז) (תפ"ח) סָעִיף קָטָן א': **(יג) שֶׁלֹּא בְּהֶפְסֵק.** דְּהַיְינוּ שֶׁלֹּא יִשְׁהֶה מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹפוֹ יוֹתֵר מִשְּׁתֵּי רְבִיעִיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן תרי"ב (ס"ג). וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יא) וְנִרְאֶה לִי דְּאִם שָׁהָה יוֹתֵר מֵאֲכִילַת פְּרָס אֲפִלּוּ בְּדֵי עֲבָד לֹא יָצָא, וְצָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִשְׁתּוֹת אֲפִלּוּ בְּכוֹסוֹת אֲחֵרוֹנוֹת. וְאִם שָׁהָה כְּדֵי שְׁתֵּית רְבִיעִית הֲוֵי סְפֵקָא, וּבִשְׁנֵי כּוֹסוֹת רִאשׁוֹנוֹת יַחֲזֹר וְיִשְׁתֶּה, וְעַיֵּן לְעֵיל סָעִיף קָטָן ד' מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם. וּלְכַתְּחִלָּה יִשְׁתֶּה רֹב רְבִיעִית בְּבַת אַחַת, עַיֵּן סִימָן תע"ה (ס"א). וּבְבֵאוּר הֵיטֵב אֲשֶׁר לְפָנַי מְעֻרְבָּב הַדִּבְּרִים כָּאן, עַיֵּן שָׁם: **י** (יג) לְדָחֹק. וְרַשַּׁאי לְמָזְגוֹ הֵיטֵב כָּל זְמַן שָׁרְאוּי לִקְרוֹתוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן רע"ב (ס"ה). מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב): **יא** (יד) אָדֹם. וּבִמְקוֹמוֹת שֶׁמְּצוּיִים לְהַצָּלִיל עֲלֵילַת שְׂקָרִים, נִמְנְעוּ מִלְּקַח יַיִן אָדֹם. ט"ז (סק"ט): **יב** (טו) **יוֹצְאִין.** הַיְינוּ בְּדֵי עֲבָבוֹ, אֲבָל לְכַתְּחִלָּה מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר לִקַּח

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(לד) **שֶׁלֹּא בְּהֶפְסֵק גָּדוֹל.** דְּהַיְינוּ (מו) שֶׁלֹּא יִשְׁהֶה בְּשִׁתִּית רֹב שָׁמְעָרַב בּוֹ דְּבַשׁ וּפִלְפְּלִין, וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ער"ב סָעִיף ח' וּבְמַה שָּׁכַתַבְנוּ שָׁם, וְהוּא הַדִּין לְכָאן: **יג** (מא) **אֲפִלּוּ עָנִי וְכוּ'.** וּמִי שֶׁאֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע כּוֹסוֹת אַחַר הַמְּזִיגָה, (ט) יִקַּח הַכֹּל לְלֵילָה רִאשׁוֹנָה. וְנָר בֵּיתוֹ עָדִיף מֵאַרְבַּע כּוֹסוֹת, מְשׁוּם שָׁלוֹם בַּיִת. וּמִי שֶׁאֵין לוֹ אֶלָּא שְׁתַּיִם וְשָׁלֹשׁ כּוֹסוֹת, עַיֵּן סִימָן תפ"ג בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סָעִיף קָטָן ב') [רֵישׁ הַסִּימָן] אֵיךְ יְנַהֵג: **(מב) יִמְכֹּר מַלְבּוּשׁוֹ.** הַיְינוּ (מז) אִם הַגַּבָּאִים לֹא נָתְנוּ לוֹ, אַף עַל פִּי כֵן אֵין לוֹ לִפְטֹר עַצְמוֹ. אָכֵן בָּאֱמֶת הֵם מְחֻיָּבִים לִתֵּן לַעֲנִיִּים אַרְבַּע כּוֹסוֹת, וּתְמַהֲנִי עַל אֵיזֶה מְקוֹמוֹת שֶׁאֵין מַשְׁגִּיחִין עַל זֶה, הֲלֹא דָּבָר זֶה פָּשׁוּט וּמְבֹאָר (נמ) בְּכַמָּה פּוֹסְקִים: **(מג) לְאַרְבַּע כּוֹסוֹת.** שֶׁל יַיִן אוֹ חֲמַר מְדִינָה. וְאַרְבַּע כּוֹסוֹת נִתְקָנוּ כְּנֶגֶד אַרְבַּע לְשׁוֹנוֹת שֶׁל גְּאֻלָּה 'וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם' (שמות ו ו) 'וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם' (שם) 'וְגָאַלְתִּי אֶתְכֶם' (שם) 'וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם' (שם פסוק ז): **יד** (מד) **גַּם הַנָּשִׁים חַיָּבוֹת.** דְּאַף שֶׁהוּא מִצְוָה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא, מִכָּל מָקוֹם חַיָּבוֹת, (נט) שֶׁאַף הֵן הָיוּ בְּאוֹתוֹ הַנֵּס: **(מה) מִצוֹת הַנּוֹהֲגוֹת וְכוּ'.** כְּגוֹן מַצָּה וּמָרוֹר וְאַמִּירַת הַגָּדָה: **טו** (מו) **מִצְוָה לִתֵּן וְכוּ'.** אֲבָל (ס) אֵינוֹ מְעַכֵּב: **(מז) כּוֹסוֹ לְפָנָיו.** עַיֵּן בְּסִימָן רע"א סָעִיף י"ג בְּבֵאוּר הַלָּכָה (ד"ה והוא רובו) שֶׁצְּדָדְנוּ דְּקָטָן אֵינוֹ צָרִיךְ לִשְׁתּוֹת רֹב רְבִיעִית, (פנ) רַק כְּמִלֹּא לוּגְמָיו דִּידֵיהּ: **(מח) מִפְּנֵי וְכוּ'.** וּכְעַיִן שֶׁמְּבֹאָר לְקַמָּן בְּסִימָן תע"ה סָעִיף א' לְעִנְיַן מַצָּה, וּבְדִיעֲבַד אֵינוֹ מְעַכֵּב אִם לֹא שָׁהָה הַרְבֵּה וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף קָטָן ל"ד: **(מט) בְּלָאו הָכִי אֵין לוֹקְחִין אוֹתוֹ.** שֶׁצָּרִיךְ לִתֵּן עֵינָיו בּוֹ כַּמְבֹאָר שָׁם, וְכֵן לְעִנְיַן קִדּוּשׁ כְּהַאי גַּוְנָא: **טז** (נ) **וְיִשְׁאֲלוּ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁעַל יְדֵי זֶה יִתְעוֹרְרוּ לְשׁוּם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מו) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יא) וּפְרִי חָדָשׁ וְהַגְּרָ"א: **(מז)** מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וּשְׁאָר אַחֲרוֹנִים. **(מח)** חק יַעֲקֹב (ס"ק כד) וּשְׁאָר אַחֲרוֹנִים. **יב** (נס) כְּמִבֹּאָר לְעֵיל סִימָן רע"ב סָעִיף ח' בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כג) עַיֵּן שָׁם: **יג** (נ) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד) וְחק יַעֲקֹב (ס"ק כה) וּשְׁאָר אַחֲרוֹנִים. **(מ)** אַחֲרוֹנִים: **(נא)** רַמְבַּ"ם (פ"ז ה"ז) וּסְמ"ג (עשין מא) וְרַשְׁבַּ"ם (צפ: ד"ה ולא יפתחו) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים: **יד** (נב) גְּמָרָא (קח:): **טו** (פ) חק יַעֲקֹב (ס"ק כח), וּמִפְּנֵי שֶׁלְּהַרְבֵּה פּוֹסְקִים לֹא נִתְקְנוּ אַרְבַּע כּוֹסוֹת לְקַטָּנִים וְכֹר' יְהוּדָה (קח:). עַיֵּן רי"ץ גִּיאוּת וְרַמְבַּ"ם (פ"ז ה"ז) וְרַשְׁבַּ"ץ (יבין שמועה מאמר חמץ לד: ד"ה מה) וּמַהֲרַ"ם הַלֵּאווֹנָה (קח: ד"ה השקה וד"ה וכי): **(נג)** וּבְזֶה אִפְשָׁר לְיַשֵּׁב קֻשְׁיַת מַה שֶּׁהִקְשׁוּ בְּתוֹסְפוֹת (קח: ד"ה ואת אמרת) (וּשְׁאָר מְפָרְשִׁים) בְּהָא דְּאָמַר בַּשַּׁ"ס הַשְׁקָה לְבָנָיו וְכוּ' וְהוּא דְּשָׁהָה רַבָּא דְּבָקָא, אִם כֵּן הָאֵיךְ יָצְאוּ בְּמִעוּט כּוֹסוֹ לְמָאן דְּסָבִירָא לֵיהּ שֶׁאֵין קְטַנִּים חַיָּבִין, וְלִדְבָרֵינוּ אִפְשָׁר שֶׁהַמִּעוּט הָיָה דֵּי לָהֶן לְמִלֹּא לוּגְמָא דִּידְהוּ:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (ס"כ) הֵבִיא אֶת דִּין הַמג"א בְּסֵתֶם שִׁבְשְׁנֵי כּוֹסוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת יְחַזֵּר וְיִשְׁתֶּה בְּלֹא בְּרָכָה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

תעג דִּינֵי כּוֹס רִאשׁוֹן וְסֵדֶר הַפֶּסַח עַד כּוֹס שֵׁנִי. ובו ז' סְעִיפִים:

א אמוֹזְגִין לוֹ כּוֹס רִאשׁוֹן וּמְקַדֵּשׁ עָלָיו (א) וּמְבָרֵךְ (ב) 'שֶׁהֶחֱיָנוּ'. וְאִם חָל (ג) [ב] (ב) בְּשַׁבָּת אוֹמֵר 'וַיְכֻלּוּ'. וְאִם חָל בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת (ג) אוֹמֵר יַקְנְהַ"ז. גוְאִם שָׁכַח לְהַבְדִּיל וְלֹא נִזְכַּר * עַד שֶׁהִתְחִיל הַהַגָּדָה, (ד) יַשְׁלִים הַהַגָּדָה עַד גָּאַל יִשְׂרָאֵל (ה) וְאַחַר כָּךְ (ג) יַבְדִּיל. הַגָּהָה: (ו) וְאֵין לִטֹּל יָדָיו כְּלָל קֹדֶם

א משנה פסחים קי"ד (ע"א). ב כן משמע (כנמ') ק"ג (ע"א) גבי יקנה"ז. ג ספר ארחות חיים (הלכות ליל פסח סי' יב) בשם רבו.

בֵּאוּר הַיטֵב

בְּדָבָר שֶׁאָנוּ פְּטוּרִין בּוֹ. וְעַיֵּן חק יַעֲקֹב סְעִיף קָטָן י'. מִי שֶׁשּׁוֹלְחִין לוֹ יַיִן לְאַרְבַּע כּוֹסוֹת וּלְקִדּוּשׁ אֵינוֹ רַשַּׁאי לְשַׁנּוֹת, חוּת יָאִיר סִימָן רל"ב. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל סִימָן רמ"ב (סק"א) בְּשֵׁם סֵפֶר חֲסִידִים:

א (ב) 'שֶׁהֶחֱיָנוּ'. וְאִם לֹא אָמַר אוֹתוֹ בְּיוֹם רִאשׁוֹן, מְבָרֵךְ בְּיוֹם שֵׁנִי אוֹ בְּאֶחָד מִשְּׁאָר יָמִים כְּשֶׁיִּזְכֹּר. וְאִם אֵין לוֹ כּוֹס שֶׁל יַיִן בְּשָׁעַת הַקִּדּוּשׁ, מְבָרֵךְ זְמַן בְּלֹא כּוֹס. וְנִרְאֶה לִי בְּרוּךְ בְּרֵאשׁוֹנָה וְלֹא בְּרוּךְ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל גָּלֻיּוֹת, מְבָרֵךְ כָּל שִׁבְעָה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א). וְכָתַב הַחק יַעֲקֹב (סק"א), וְנִרְאֶה דְּהוּא הַדִּין בְּעֲצֶרֶת, אַף עַל גַּב דְּהוּא רַק שֵׁנִי יָמִים, מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין כָּל שִׁבְעָה. וְעוֹד נִרְאֶה לִי, דְּאִם שָׁכַח לוֹמַר זְמַן לֵיל רִאשׁוֹן וּבְלֵיל שֵׁנִי אָמַר זְמַן, דְּאֵינוֹ צָרִיךְ שׁוּב לוֹמַר זְמַן מִכֹּאן לְיָמִים הַשְּׁלֵמָה, דְּאִם יוֹם רִאשׁוֹן קֹדֶשׁ הַזְּמַן בְּיוֹם שֵׁנִי, וְאִם יוֹם שֵׁנִי קֹדֶשׁ הָא אָמַר זְמַן. חק יַעֲקֹב עַיֵּן שָׁם. וְאִם שָׁכַח לוֹמַר קִדּוּשׁ בְּלֵילָה רִאשׁוֹנָה לְהַשְׁלֵמָה, דְּאִם יוֹם רִאשׁוֹן קֹדֶשׁ הָא אָמַר זְמַן. חק יַעֲקֹב עַיֵּן שָׁם. וְאִם שָׁכַח לוֹמַר קִדּוּשׁ בְּלֵילָה דִּינוֹ כְּדִלְעֵיל סִימָן רע"א סְעִיף ח', וְכֵן כָּתַב הָעוֹלַת שַׁבָּת סוֹף סִימָן תפ"ה. וְאִם שָׁכַח לוֹמַר הַהַגָּדָה אֵין לוֹ תַּשְׁלוּמִין כְּלָל, דְּכְתִיב 'בַּעֲבוּר זֶה' בְּשָׁעָה שֶׁמַּצָּה וּמָרוֹר מֻנָּחִים לְפָנֶיךָ, וְכֵן כָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם לְקַמָּן סִימָן תפ"ה (סק"א). עַיֵּן שָׁם. וְאֵין אוֹמְרִים 'שֶׁעָשָׂה נִסִּים', לְפִי שֶׁעְתִיד לְאָמְרוֹ בַּהַגָּדָה. טוּר. וְעַיֵּן חק יַעֲקֹב (סק"ב): (ג) בְּשַׁבָּת. וְאִם נִזְכַּר בְּאֶמְצַע הַסְּעוּדָה שֶׁלֹּא הִבְדִּיל, מַבְדִּיל בְּאֶמְצַע הַסְּעוּדָה עַל הַכּוֹס, וְאִם הָיָה דַּעְתּוֹ לִשְׁתּוֹת יַיִן תּוֹךְ הַסְּעוּדָה (רע"ט) [ער"ה] סָעִיף ט'. חק יַעֲקֹב (סק"ג): (ד) יַבְדִּיל. וְאִם נִזְכַּר בְּאֶמְצַע הַסְּעוּדָה שֶׁלֹּא הִבְדִּיל, מַבְדִּיל בְּאֶמְצַע סְעוּדָתוֹ עַל הַכּוֹס, וְאִם הָיָה דַּעְתּוֹ לִשְׁתּוֹת יַיִן תּוֹךְ הַסְּעוּדָה

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [ב] בְּשַׁבָּת. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וּבְאֹרוֹת הָרָמ"ז סִימָן י"ג כָּתַב וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, וְעַל עִנְיַן הָעֶסֶק וְסִפּוּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, פְּשִׁיטָא לִי דְּאִסּוּר אִם הָאָדָם יָחִיד בִּלְי שְׁמִירָה. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהוּא תְּמוּהַּ, שֶׁהוּא נֶגֶד הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ סִימָן ער"ה (ס"ט), וְאֶפְשָׁר דְּלֹא קָאֵי עַל סִפּוּר

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לַב עַל כָּל הַשִּׁנּוּיִים וּמִנְהֲגֵי לַיְלָה זֶה וְיִשְׁאֲלוּ שְׁאֵלוֹת הַמְבֹאָרִים בְּפֶסַח 'מַה נִּשְׁתַּנָּה'. וּבַשׁ"ס (קט.) אִיתָא כְּדֵי שֶׁלֹּא יִישְׁנוּ וְיִשְׁאֲלוּ. וְצָרִיךְ לְעוֹרְרָם שֶׁלֹּא יִישְׁנוּ עַד אַחַר 'עֲבָדִים הָיִינוּ' וְכוּ', שֶׁיִּדְעוּ עִנְיַן יְצִיאַת מִצְרַיִם, דְּעִקַּר הַמִּצְוָה הוּא הַתְּשׁוּבָה עַל שְׁאֵלַת בָּנוֹ, וּכְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יג ח) 'וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בַּעֲבוּר זֶה' וְגוֹ', (וְלֹא כְּמוֹ שֶׁעוֹשִׂין אֵיזֶה הָמוֹן שֶׁאַחַר אֲמִירַת 'מַה נִּשְׁתַּנָּה' מְנִיחִים לַיְלָדִים לֵילֵךְ וְלִישֵׁן וְאֵינָם יוֹדְעִים שׁוּם תְּשׁוּבָה עַל שְׁאֵלָתָם):

א וּמְקַדֵּשׁ עָלָיו. קֹדֶם שֶׁיְּקַדֵּשׁ יְכַוֵּן שֶׁרוֹצֶה לְקַיֵּם מִצְוַת קִדּוּשׁ וְגַם מִצְוַת אַרְבַּע כּוֹסוֹת, שֶׁכּוֹס שֶׁל קִדּוּשׁ הוּא אֶחָד מֵאַרְבַּע כּוֹסוֹת. וְיֵשׁ נוֹהֲגִין לוֹמַר 'הֲרֵינִי מוּכָן לְקַדֵּשׁ וּלְקַיֵּם מִצְוַת אַרְבַּע כּוֹסוֹת', רַק שֶׁצְּרִיכִין לְזָהֵר שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ זֶה לְאַחַר קִדּוּשׁ, שֶׁהֲרֵי בָּרַךְ עַל הַכּוֹס 'בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן', אֶלָּא דַּוְקָא קֹדֶם הַהַגָּדָה יְכַוֵּן אוֹ יֹאמַר לָצֵאת יְדֵי מִצְוַת סִפּוּר יְצִיאַת מִצְרַיִם [חַיֵּי אָדָם (כלל קל, הסדר בקצרה ס"ג)]: פְּרִי הַגָּפֶן', אֶלָּא דַּוְקָא קֹדֶם קִדּוּשׁ. וְקֹדֶם הַהַגָּדָה יְכַוֵּן אוֹ יֹאמַר לָצֵאת יְדֵי מִצְוַת סִפּוּר יְצִיאַת מִצְרַיִם [חַיֵּי אָדָם (כלל קל, הסדר בקצרה ס"ג)]: (א) וּמְבָרֵךְ 'שֶׁהֶחֱיָנוּ'. קֹדֶם הַשְׁחָיָה. וְאִם לֹא בֵּרַךְ קֹדֶם הַשְׁחָיָה, מְבָרֵךְ אַחַר כָּךְ אֵימָתַי שֶׁיִּזְכֹּר בְּיוֹם רִאשׁוֹן (ב) וַאֲפִלּוּ בְּאֶמְצַע הַשּׁוּק, דְּהַזְּמַן אֵרַע קָאֵי. וְאִם נִזְכַּר בְּלֵיל שֵׁנִי לְאַחַר שֶׁקִּדֵּשׁ הַיּוֹם, (ג) יִפְטֹר עַצְמוֹ בְּ'שֶׁהֶחֱיָנוּ' שֶׁיְּבָרֵךְ עַל הַכּוֹס לְאַחַר הַקִּדּוּשׁ. וְאִם שָׁכַח לְבָרֵךְ 'שֶׁהֶחֱיָנוּ' בְּקִדּוּשׁ לֵיל שֵׁנִי (ג) אֲפִלּוּ אִם בֵּרַךְ כְּבָר בְּלֵיל רִאשׁוֹן, חַיָּב לְבָרֵךְ אֵימָתַי שֶׁנִּזְכָּר בְּכָל הֶחָג, דְּהֵיינוּ (ד) עַד סוֹף יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל גָּלֻיּוֹת, וְכֵן הוּא הַדִּין בְּשָׁאַר יוֹם טוֹב מְחֻיָּב לְבָרֵךְ (ה) עַד סוֹף יוֹם טוֹב: (ב) בְּשַׁבָּת. וּמֵתְיָר לוֹמַר הַהַגָּדָה בְּסֵפֶר אַף שֶׁהוּא בִּיחִידִי, וְלֹא חִישִׁינַן שֶׁמָּא יַטֶּה, כֵּיוָן שֶׁהוּא יוֹם טוֹב מְחֻיָּב לְבָרֵךְ: (ג) אוֹמֵר יַקְנְהַ"ז. דְּהֵיינוּ בִּתְחִלָּה בִּרְכַּת הַיַּיִן, וְקִדּוּשׁ, וְנֵר דְּהֵיינוּ בִּרְכַּת 'בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ', וְהַבְדָּלָה, וּזְמַן. וְאֵין מְבָרְכִין עַל הַבְּשָׂמִים (ו) בְּכָל מוֹצָאֵי שַׁבָּת לְיוֹם טוֹב. וְאוֹמְרִים (ז) הַבְדָּלָה זוֹ מְיֻשָּׁב כְּמוֹ הַקִּדּוּשׁ: (ד) יַשְׁלִים וְכוּ'. דְּלְהַבְדִּיל תֵּכֶף כְּשֶׁנִּזְכַּר (ח) אֵינוֹ יָכוֹל, שֶׁהֲרֵי הַבְדָּלָה טְעוּנָה כּוֹס וְהַמְבָרֵךְ צָרִיךְ שֶׁיִּטְעַם, (ט) וּבְאֶמְצַע הַגָּדָה אָסוּר לְהַפְסִיק בְּשְׁתִיָּה. וּמִלְּשׁוֹן הַמְחַבֵּר שֶׁכָּתַב עַד שֶׁהִתְחִיל הַגָּדָה, מַשְׁמַע דְּאִם נִזְכַּר קֹדֶם שֶׁהִתְחִיל הַהַגָּדָה אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין, אֶלָּא תֵּכֶף מוֹזֵג כּוֹס וְאוֹמֵר עָלָיו בְּרָכַת הַבְדָּלָה וְשׁוֹתֶה, (י) אֲבָל זֶהוּ רַק לְדַעַת הַמְחַבֵּר דְּאֵין מְבָרְכִין עַל כָּל כּוֹס, אֲבָל לְדַעַת הָרָמ"א בְּתע"ד בַּהַגָּ"ה וּכְמִנְהָגֵנוּ דְּמְבָרְכִין עַל כָּל כּוֹס וְיִצְטָרֵךְ לְבָרֵךְ עָלָיו 'בְּרִכַּת בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן', אִם כֵּן נִרְאֶה כְּמוֹסִיף עַל הַכּוֹסוֹת דְּאָסוּר, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תע"ב סְעִיף ז', אִם כֵּן אֲפִלּוּ דְּאַף אִם נִזְכַּר קֹדֶם שֶׁהִתְחִיל הַהַגָּדָה גַּם כֵּן אֵין תַּקָּנָה עַד שֶׁיְּשַׁלִּים הַהַגָּדָה, אִם לֹא שֶׁבִּשְׁעַת בִּרְכַּת כּוֹס רִאשׁוֹן כִּוֵּן שֶׁיִּשְׁתֶּה בֵּין הַכּוֹסוֹת וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תע"ב סְעִיף ז' (ובמשנ"ב ס"ק כא), וְעַיֵּן בָּאוּר הֲלָכָה (ד"ה עד שהתחיל וד"ה הרשות בידו). אִם שָׁכַח לוֹמַר הַהַגָּדָה בַּלַּיְלָה, (יא) אֵין לוֹ תַּשְׁלוּמִין כְּלָל, דִּכְתִיב (שמות יג ח) 'בַּעֲבוּר זֶה' בְּשָׁעָה שֶׁמַּצָּה וּמָרוֹר מֻנָּחִים לְפָנֶיךָ. וְאִם שָׁכַח לוֹמַר קִדּוּשׁ בְּלֵילָה, דְּהֵינוּ כְּדִלְעֵיל סִימָן רע"א סְעִיף ח': (ה) וְאַחַר כָּךְ יַבְדִּיל. הֵיינוּ שֶׁמְּבָרֵךְ (יב) 'בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן' עַל כּוֹס שֵׁנִי וְגַם בִּרְכַּת הַנֵּר וְהַבְדָּלָה שֶׁל יוֹם טוֹב וְשׁוֹתֶה. וְאִם נִזְכַּר בְּאֶמְצַע סְעוּדָתוֹ שֶׁלֹּא הִבְדִּיל, (יג) מְחֻיָּב לְהַפְסִיק תֵּכֶף מִסְּעוּדָתוֹ וּלְהַבְדִּיל (יד) וְלֹא יְבָרֵךְ עָלָיו בִּרְכַּת 'בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן', שֶׁבִּרְכַּת כּוֹס שֵׁנִי שֶׁשָּׁתָה לִפְנֵי הָאֲכִילָה (טו) פּוֹטֶרְתּוֹ, אֶלָּא אִם כֵּן לֹא הָיָה דַּעְתּוֹ לִשְׁתּוֹת בְּתוֹךְ הָאֲכִילָה שֶׁבְּכִרְעוֹן זֶה צָרִיךְ לְבָרֵךְ עָלָיו גַּם בִּרְכַּת 'בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן'. וְאִם נִזְכַּר (טז) תּוֹךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן שֶׁלֹּא הִבְדִּיל, מְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן וְהַבְדָּלָה עַל כּוֹס אֶחָד. וְכֵן אִם לֹא נִזְכַּר עַד לְאַחַר שֶׁשָּׁתָה כּוֹס שֶׁל בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, יַמְתִּין עַד לְאַחַר גְּמַר הַלֵּל וְהַגָּדָה וְאָז יְבַדֵּיל עַל הַכּוֹס הָרְבִיעִית. וְאִם לֹא נִזְכַּר עַד לְאַחַר שֶׁשָּׁתָה כּוֹס רְבִיעִית, יַבְדִּיל עַל כּוֹס חֲמִישִׁית, וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ עָלָיו גַּם 'בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן', שֶׁהֲרֵי כְּבָר הִסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִשְּׁתִיָּה [אַחֲרוֹנִים]: (ו) וְאֵין לִטֹּל יָדָיו

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ב) פּוֹסְקִים: (ג) הַגְּרַ"ז (ס"ב): (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. אָכֵן בְּמוּר וּקְצִיעָה וּנְהַר שָׁלוֹם (סק"א) מְגַמְגְּמִין בָּזֶה, דְּאַף דְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי כְּרִאשׁוֹן לְכָל דָּבָר וְאַף לְעִנְיַן בְּרָכָה כִּי הֵיכִי דְּלֹא לֵיתֵי לְזִלְזוּלֵי בֵּיהּ כְּדְאִיתָא בְּשַׁבָּת דַּף כ"ג (ע"א), הֵיינוּ רַק לְכַתְחִלָּה, אֲבָל לֹא אִם שָׁכַח, עַיֵּן שָׁם. א]וְצָרִיךְ עִיּוּן לְמַעֲשֶׂה: (ד) הַגְּרַ"ז (ס"ב), וְכֵן בְּפֹרֵי מְגָדִים (א"א סק"א) מְצַדֵּד כֵּן: (ה) כְּתַבְתִּי כֵּן לְאַפּוּקֵי מִמַּה שֶׁכָּתַב הַחק יַעֲקֹב (סק"א) דְּבַעֲצֶרֶת יֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין כָּל שִׁבְעָה, וְכַנָּתוֹ מְשׁוּם דִּלְעִנְיַן קְרִבָּנוֹת יֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין הֵכִי נָמֵי לְעִנְיַן זְמַן, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי לֹא נְהִירָא כְּלָל, דִּכְוָותְאִי אִם יַעֲשֶׂה הַזְּמַן לְרֶגֶל יַעֲבֹר עַל כָּל תּוֹסִיף, וְאֵיךְ יְבָרֵךְ 'שֶׁהֶחֱיָנוּ' עַל זֶה הַזְּמַן. וְגַם בְּאֵלִיָּה רַבָּה סִימָן תצ"ד (סק"ד) מַקְשֶׁה עָלָיו, עַיֵּן שָׁם, וְגַם בְּפֹרֵי מְגָדִים (שם) כָּתַב דְּלְמַעֲשֶׂה אֵין לְנָהֹג כֵּן: (ו) פּוֹסְקִים: (ז) אַחֲרוֹנִים: (ם) הַגְּרַ"א: (ט) לְכוֹשׁ וְהַגְּרַ"א. וּמַה שֶּׁכָּתַב עָלָיו הַחק יַעֲקֹב (סק"ה) שֶׁלֹּא מָצָא בְּשׁוּם פּוֹסֵק, הוּא

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (ס"ב) פסק כדעת המג"א שישלים שהחיינו של יו"ט שני.

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah